

Klankbordgroep: Nederlands

Inleiding

Hartelijk dank voor deze conceptvisie. De klankbordgroep Nederlands van de MBO Raad heeft deze met waardering en belangstelling gelezen.

In dit document vindt u de gemeenschappelijke reactie van de klankbordleden. Mocht u naar aanleiding hiervan vragen hebben, dan kunt u zich wenden tot [contactgegevens worden niet gepubliceerd] Wij wensen u veel succes met de vervolgstappen en zien uit naar de volgende producten.

Vraag 1 - Wat vind je van de visie die in het document geschetst wordt?

De klankbordgroep Nederlands vindt de visie herkenbaar en passend.

Men is blij met de aandacht voor taal ontwikkelend onderwijs en het belang van inclusief onderwijs. Ook de nadruk op betekenisvolle contexten (binnen vmbo ook het beroepsgericht programma) en het perspectief van doorstroom naar passend vervolgonderwijs, beroepen of dagbesteding herkennen ze. Tegelijk vraagt men zich af of dagbesteding niet beter kan worden geformuleerd als burgerschap of maatschappelijk functioneren.

Het valt op dat de visie erg ruim is geformuleerd en dat ook taal breed wordt gedefinieerd. Hiermee kun je alle kanten op. De klankbordgroep is benieuwd naar de nadere uitwerking en onderbouwing.

Vraag 2 - Zijn er zaken waar je het niet mee eens bent?

De klankbordgroep heeft wat vraagtekens bij het onderdeel fictie/literatuur. Hier wordt zeker belang aan gehecht (ook in het vmbo), maar je zou kritisch moeten kijken naar de definitie van literatuur. Ook mogen er best eisen worden gesteld aan hoeveelheid en kwaliteit. Tegelijk vinden ze het van belang om in te zetten op leesplezier en daarmee op de verbinding vanuit het perspectief van de leerling. Overweeg om ook (auto)biografieën, young adult boeken en vertalingen toe te staan in plaats van alleen 'klassieke literatuur'.

Vraag 3 - Mis je zaken?

algemeen

Mooi zou zijn als de visie als uitgangspunt zou hebben: motivatie voor en plezier in de taal.

Verder vindt de klankbordgroep het belangrijk om te benoemen dat goed geschoolde docenten met voldoende kennis en begeleidingsvaardigheden essentieel zijn.

Het is ook belangrijk dat docenten werkelijk de tijd hebben om hun taken goed te kunnen uitvoeren.

Relevantie van het leergebied

In dit kader zou het goed zijn om te benoemen dat taalvaardigheid helpt bij het ontwikkelen van denkvaardigheden en meta-cognitie.

Het doel zou daarom moeten zijn dat er gewerkt wordt naar het ontwikkelen tot autonome taalleerder. Het aanleren van strategieën (bijvoorbeeld dat teksten in de vijf vaardigheden dezelfde opbouw hebben/ dezelfde structuur- zo kan de taalleerder uiteindelijk elke te produceren of te verwerken tekst autonoom benaderen).

Naast de ondersteuning op taalontwikkeling bij andere leergebieden, speelt dit ook andersom, namelijk taalondersteuning bij Nederlands ten behoeve van de andere leergebieden.

taalvaardigheid

Bij het benoemen van het belang van betekenisvolle contexten zou meer nadruk kunnen liggen op:

- Aansluiting bij interesse van de puber: eigen ontwikkeling, vriendenkring bouwen, blik op eigen toekomst.
- Allereerst en bovenal werken vanuit (persoonlijke) verbinding met de te schrijven/te spreken tekst of te lezen/luisteren tekst.

Specifiek wat betreft de inhoud van het Nederlands

Meer aandacht voor schijfvaardigheid. Maak dat concreter.

Ook zou er meer speciale aandacht voor luisteren mogen. Het hangt erbij. Er zou meer onderzoek naar gedaan moeten worden. Wat houdt luisteren werkelijk in en wat hebben ze hiervan nodig tijdens het vo-onderwijs en ten behoeve van vervolgonderwijs. Denk ook aan het maken van aantekeningen tijdens het luisteren.

Kennis over taal

Bij dit punt zou het onderscheid tussen schooltaal en dagelijkse taal nog expliciet kunnen worden benoemd.

In het onderwijs zou meer aandacht kunnen worden besteed aan de metavragen, zoals wat is taal en hoe verandert taal? Denk ook aan begrippen als het inhouds- en betrekkningsniveau. Je kunt op verschillende niveaus daar aandacht aan besteden (op pagina 3 is die taalontwikkeling kort en duidelijk toegelicht).

Samenhang met andere leergebieden en brede vaardigheden

Wellicht hier 'taal als bindmiddel' wat versterken.

Hoewel de beschrijving al vrij breed is, adviseert de klankbordgroep expliciet te refereren aan 21ste Eeuwse vaardigheden en digitale geletterdheid. Ook past hier de relatie met vaktaal (beroepsgericht of gerelateerd aan de andere vo-vakken), eventueel ook gerelateerd aan (maatschappelijke) stages.

Doorlopende leerlijnen

'Vervolgonderwijs' breder beschrijven in het kader van 'leven lang ontwikkelen'. Het woord vervolgonderwijs is nu wat beperkend.

Het leergebied Nederlands draagt bij aan de bevordering van gelijke kansen voor alle studenten, omdat het studenten in staat stelt hun taalvaardigheid te ontwikkelen. Hier zou explicieter benoemd kunnen worden dat beheersing van Nederlandse taal de basis vormt voor het volgen van een vervolgopleiding cq beroepsopleiding, want zonder adequate woordenschat of vaardigheid in lezen/luisteren komt een mbo'er niet verder.

De problematiek rondom laaggeletterdheid, NT2 problematiek en dyslexie worden niet meer expliciet benoemd bij doorlopende leerlijnen. Dat hoort hier naar de mening van de klankbordleden wel thuis, want als er geen specifieke aandacht voor is, worden laaggeletterden vergeten.

Vraag 4 – In hoeverre bereidt de inhoud die in deze visie op het leergebied Nederlands beschreven wordt, voldoende voor op het vervolgonderwijs?

Om succesvol door te stromen naar het mbo, is het van belang dat leerlingen/studenten 'autonome taalleerder' worden; het aanleren van strategieën om met de vaardigheden om te gaan van groot belang.

Denk hierbij aan strategieën voor:

- Woordenschatvergroting (wel leren met woorddossier werken om autonoom taalleren te activeren)
- Kennis over taal: registers, het gebruik van strategieën en metacognitie
- het aanleren van de brede vaardigheden kritisch denken, creatief en probleemoplossend denken.....bij het aanpakken van integrale en interdisciplinaire vraagstukken
- kennen en gebruiken van tekststructuren, zodat teksten makkelijker 'ontsloten' kunnen worden
- media kritisch evalueren

In het vervolgonderwijs merken wij dat met name de onderdelen woordenschat, lezen, luisteren en schrijven achterblijven. Dit blijkt ook uit de nulmeting. Het komt voor dat studenten instromen in het mbo met lager dan 1F. Voor deze studenten is het dan moeilijk om de lessen te volgen. Verder zouden we studievoordigheden en onderzoeksvaardigheden graag als onderdeel van het vak Nederlands

Het mbo is een sector waar leerlingen instromen in verschillende niveaus. Die niveaus vragen elk andere voorbereidingen. Nauwe samenwerking in dit kader tussen vo en mbo is essentieel.

Het zou helpen als leerlingen al in het vo geleerd wordt dat taal/Nederlands noodzakelijk is en (ook) een instrument/middel is voor/bij het leren. Dus dat Nederlands niet als apart vak gezien wordt.

Andere opmerkingen

Uitgangspunt bij taalontwikkelen vakonderwijs moet zijn: een samenhangend curriculum van integratie van vakken(incl. hybride leren bij de beroepsopleidingen).

Belangrijk is dus om bij curriculumbouw Nederlands als onderdeel te zien van ELK vak. Interessant wordt dus hoe het een en ander wordt uitgewerkt. Gedacht wordt daarbij aan ruim omschreven woorden en zinnen. Neem bijvoorbeeld: de media kritisch evalueren en gebruiken + een goede balans kennen tussen kennisontwikkeling, maatschappelijke vorming en persoonlijke ontwikkeling. Wat houdt het in? Zorg voor een gedegen basis met goede docenten die weten waar zij aan moeten voldoen die ook voldoende tijd hebben om hun vak gedegen uit te voeren. Taal leren in een betekenisvolle context is een voorwaarde. Die contexten variëren constant waardoor taal niet alleen een taak is van de docent Nederlands en/of burgerschap, maar ook van de vakcollega's.

Zoals bij 2 gemeld: veelzijdigheid klinkt mooi, maar zorg uiteindelijk ook voor duidelijkheid voor alle betrokkenen. Taal is een prachtig middel om een doel te bereiken. Taal leren wil ook zeggen dat je met plezier vaak 'hard moet werken' voor een mooi eindresultaat. Je wilt op een gegeven moment ook toetsen of een student een passend niveau heeft voor een bepaalde (taal)taak - beroep. Toetsen kan op vele manieren, maar formuleer wel einddoelen waaraan moet worden voldaan.

